

परिचय

मला आठवते त्याप्रमाणे फेब्रुवारी २००० मध्ये सर्व प्रथम मी रमेश बालसेकर यांचे व्याख्यान ऐकले. मला हे खरोखरच कळत नव्हते कि हे सर्व काय गौडबंगाल आहे. मला त्यांच्या श्रोत्यांच्या एका गटाकडून येवढेच माहीत पडत होते कि सर्वकाही घडते ते ईश्वराच्या इच्छेप्रमाणेच घडते. या नंतर मी काही रविवारी तेथे जाणे चालू ठेवले हे पहाण्यास की इथे काही हुकले तर नाही नां ! आणि मी एका निष्कर्षाप्रत येऊन पोहचलो. मला याचे आश्चर्य वाटत होते की लोक हे साधे विचार ऐकण्यास वेगवेगळ्या ठिकाणाहून येथे का जमतात. एका मागोमाग एक रविवार मी तेथे जाणे चालू ठेवले आणि त्यांच्या शिक्षणातून सांगितली जाणारी काही तत्त्वे आत्मसात केली.

मला हे स्पष्टपणे जाणवत होते की माझे आयुष्य घडवणाऱ्या अशा अनेक घटना, मी काहीही करत नसताना आपोआपच घडत होत्या. मी १४ वर्षांचा असताना माझे वडील वारले. ही घटना घडली. तसेच अशा दुसऱ्या घटनेमुळे अशी परिस्थिती तयार झाली की मी २४ वर्षांचा असतानाच मला सर्व कामाचा कारभार हाती घ्यावा लागला आणि ज्यात

माझ्यापेक्षा वयाने मोठ्या असलेल्या ३० कामगारांच्या गटाला मार्गदर्शन करावे लागले. अशा परिस्थितीत कंपनीमधील कामगारांनी कंपनी सोडून दुसरा धंदा सुरू करण्याचा निर्णय घेतला होता. ही परिस्थिती काही मी स्वतःहून ओढवून घेतली नव्हती तरी ती घडलीच!

मला आठवते की किशोरवयात असताना अशा अनेक ठिकाणी परिस्थितीला मी सामोरा गेलो आहे जसे की परीक्षेच्या निकालाची वाट पहाताना मी स्वतःच परत परत हे म्हणत असे.

१) काळजी करत बसण्यात काहीच तथ्य नाही – कारण जी घटना घडणारच आहे ती कितीही काळजी केली तरी घडणारच.

२) आणि जर ती घटना घडणारच नसेल तर काळजी करण्यात प्रचंड वेळ फुकट दवडण्यात काय अर्थ आहे ?

अर्थात त्या वयात मनाला हे संयुक्तिक वाटले तरीपण त्याप्रमाणे माझे वायफळ बोलणे कमी झाले नाही किंबहुना वाढले व त्या दोन संयुक्तिक गोष्टी मन एखाद्या मंत्राप्रमाणे वारंवार उच्चारित राहिले. 'समजणे' हे मनाव्यतिरिक्त दुसऱ्या ठिकाणी असते. कारण मन हे आपलीच शेपटी पकडण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या कुत्र्याप्रमाणे असते. अनेक वर्षांनंतर रमेश यांच्या शिकवणीशी संबंध आल्यावर 'बौद्धिक समजणे' व 'अंतर्दामी समजणे' असे जे ते सांगत असत त्या मधील फरक जाणवू लागला.

एखाद्या शिकवणीची किंमत, त्या शिकवणीमुळे एखाद्या

व्यक्तिच्या दररोजच्या वागण्यात / जीवनात / वर्तनात किती व कसा फरक होतो त्यावर अवलंबून असते. माझ्या आयुष्यात मी असे असंख्य प्रसंग अनुभवले की या शिकवणीमुळे माझ्या आयुष्यातील परिस्थितीबद्दलच्या माझ्या जाणीवांची पातळी सुसंगतपणे बदलत होती.

याबद्दलचे एखादे लहानसे उदाहरण घ्यायचे तर: काही महिन्यापूर्वी परदेशातून आलेल्या माझ्या एका मैत्रिणीला तिच्या ११ वर्षांच्या मुलीसह हस्तकलेच्या वस्तूंच्या दुकानात काही खरेदी करण्यासाठी गेलो. त्या मुलीला तिच्या मित्र-मैत्रिणींसाठी बक्षिस देण्याकरता काही वस्तूंची खरेदी करायची होती. त्या मुलीच्या आईने मला आधीच सुचना केली की ती मुलगी स्वभावाने जरा चंचल आहे व लागलीच निर्णय घेऊ शकणार नाही. तिला ह्यासाठी थोडा जास्त वेळ लागू शकतो म्हणून तुम्ही न थांबता घरी गेलात तरी चालेल. आम्ही नंतर येऊ. मी मात्र तेथेच थांबण्याचा निर्णय घेतला कारण त्यांना परत घेऊन जाण्यासाठी माझी जरूरी होती. मी निरीक्षण करत होतो कि ती मुलगी कपाटाकडून काउंटरपर्यंत वारंवार येत जात होती आणि भेटवस्तु बदलत होती. यामुळे तिला आनंद न होता त्रासच होत होता हे तिच्या कपाळावर पडणाऱ्या आठ्यांमुळे मला कळत होते. कुठल्या भेटवस्तु घ्याव्या याचा तिला संभ्रम होत होता व त्याबद्दल ती निर्णय घेऊ शकत नव्हती. रमेश यांच्या म्हणण्याप्रमाणे हे अगदी स्पष्ट होते कि निर्णय न घेण्याची तिची कृति ही तिची कृति नव्हती कारण ते तिच्या जनूवर ('जीन्स'वर) अवलंबून होते. एखादी व्यक्ति निर्णय का घेऊ शकत नाही? या घटनेबद्दल राग किंवा संताप येण्याऐवजी दया येणे हे त्या घटनेकडे बघण्याचा दृष्टिकोन बदलल्यामुळे होते.